

Fågelinventering

Strand, Tyresö kommun 2024

Sweco Sverige AB	RegNo 556767-9849
Uppdrag	Fågelinventering – Strand, Tyresö kommun
Uppdragsnummer	30032947-010
Kund	Tyresö kommun
Upprättad av	Benny Willman
Datum	2024 – 09- 19
Granskare	Robert Petersen
Dokumentreferens	Fågelinventering - Strand, Tyresö kommun 2024

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Bakgrund och syfte	4
1.2	Inventeringsområde	4
1.3	Artskyddsförordningen	5
1.4	Tidigare känd kunskap	5
2	Metod	5
2.1	Inventeringsmetod	5
2.2	Utförande	7
3	Resultat & bedömning	7
3.1	Resultat	7
3.2	Bedömning	8
3.2.1	Förekomst	8
3.2.2	Ekologisk funktion	8
3.2.3	Slutsats	8
4	Referenser	9
	Bilaga 1 Artlista	10

1 Inledning

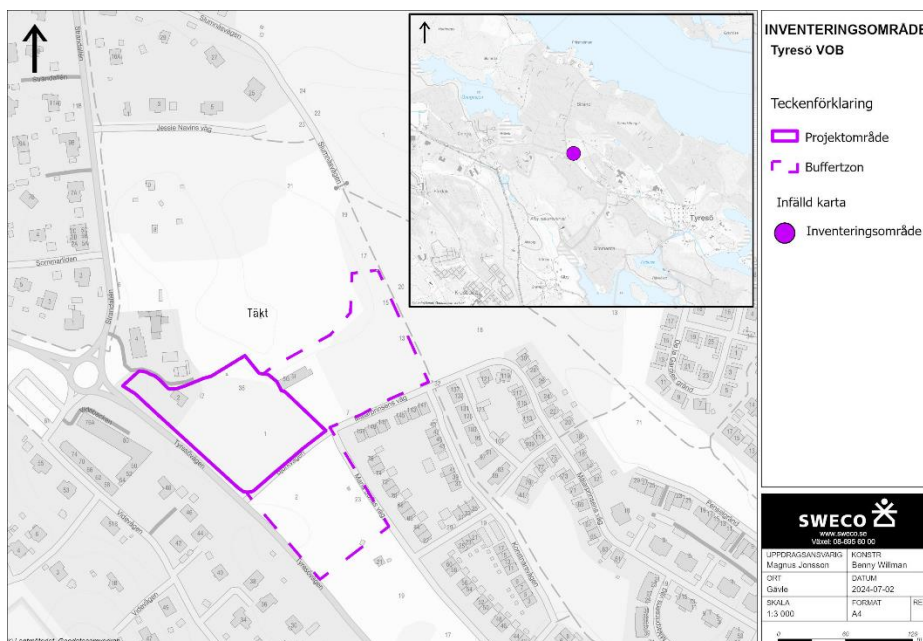
1.1 Bakgrund och syfte

Sweco AB har på uppdrag av Stadsbyggnadskontoret i Tyresö kommun utfört en fågelinventering inom ett 1,2 hektar stort område där man planerar för att bygga ett vård- och omsorgsboende (Figur 1). Området består av de fyra kommunalt ägda fastigheterna Strand 1:109, Strand 1:389, Strand 1: 388, Strand 1:391 och del av Strand 1:2. Uppdraget är en kompletterande utredning till en naturvärdesinventering som Sweco utfört under 2023 (Linder 2023).

Utredningen syftar till att undersöka vilka arter av fåglar som förekommer med revir och hur de påträffade arterna nyttjar ytan. Resultatet ska ligga till grund för att undersöka om bevarandestatus för fåglar riskerar att påverkas negativt av projektet. Resultatet ska även kunna utgöra grund för bedömning om behovet av hänsyn och skyddsåtgärder som projektet eventuellt kräver i förhållande till påträffade fågelarter samt om vidare utredning för fåglar krävs.

1.2 Inventeringsområde

Inventeringsområdet som omfattar projektområdet (1,2 ha) samt en buffertzon (1,98 ha) är cirka 3,2 hektar stort. Projektområdet består av främst blandskog med inslag av våtmark, en tomt bestående av ett bostadshus, en gräsmatta med fruktträd och planteringar samt ruderatmark med upplagshögar av grus, rishögar och skrot. Inom buffertzonen finns en skog- och parkmiljö med ett bostadshus i direkt anslutning till projektområdet i öster och en yta med ruderatmark i söder. I norr gränsar projektområdet mot en täktverksamhet (Figur 1). Vid den tidigare utförda naturvärdesinventeringen 2023 bedömdes två mindre ytor inom projektområdet uppnå *naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde* (Linder 2023).

Figur 1. Inventeringsområdet som omfattar projektområdet (lila heldragen linje) och buffertzonen (lila streckad linje) beläget inom tätbebyggt område i Tyresö kommun,

Stockholms län. Lila punkt visar inventeringsområdet i den infällda kartan. I norr gränsar inventeringsområdet till en täktverksamhet.

1.3 Artskyddsförordningen

Samtliga i Sverige vilt förekommande fågelarter omfattas av skydd enligt EU:s fågeldirektiv och Artskyddsförordningen.

Enligt Artskyddsförordningen § 4 är det förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

I Artskyddsförordningen anges att arter som omfattas av fågeldirektivets bilaga 1, rödlistade fåglar eller arter med en populationsminskning på minst 50 % sedan 1980 ska prioriteras i artskyddsarbetet (Artskyddsförordningen 2009). I denna rapport anges dessa arter som prioriterade arter. För arter som minskat med 50% eller mer sedan 1980 används data från Eionet (Eionet 2024).

Bedömningen enligt Rödlista 2020 (Artdatabanken 2020) innefattar Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) och Kunskapsbrist (DD). Arter som bedömts enligt rödlistningskriterierna men ej uppfyller något av kriterierna kategoriseras som Livskraftig (LC). Rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns dessutom som hotade.

1.4 Tidigare känd kunskap

Utdrag från Artdatabanken (Artdatabanken 2024) visar att det inom 500 meter från projektområdet finns totalt 13 inrapporterade artobservationer av prioriterade fågelarter. Av dessa är fyra noterade med häckningskriterium (Bilaga 1). Inga observationer är gjorda inom projektområdet. Endast en observation är gjord i anslutning till projektområdet. Övriga observationer är noterade på ett avstånd av större än 400 meter från projektområdet.

2 Metod

2.1 Inventeringsmetod

Inventeringen har baserats på Naturvårdsverkets metod förenklad revirkartering av häckande fåglar (Naturvårdsverket 2012). Syftet med inventeringen är att undersöka vilka arter som häckar inom ytan och på detaljnivå eftersöka boplatser och spår av häckning inom ytan. Den valda metoden samt antal tillfällen i kombination med kunskap om ytan från av Sweco tidigare genomförd

naturvärdesinventering bedöms som tillräcklig för att uppfylla syftet. Häckningsindicier anges i denna rapport enligt Svensk Atlasinventering (Tabell 1).

Inventeringsområdet har genomsökts så att alla delar av ytan har täckts in på ett effektivt sätt. Spår och tecken efter häckning och födosök har noterats. En bedömning av ytans lämplighet som livsmiljö och ekologiska funktion för påträffade arter inom området har gjorts. För att säkerställa att inga känsliga arter förekommer inom intilliggande täktmiljö norr om projektområdet, utanför det huvudsakliga inventeringsområdet har denna yta spanats av från en punkt under varje inventeringstillfälle. Inventeringen har fokuserat på prioriterade arter. Förekomst av övriga arter samt arter som förekommer utanför inventeringsområdet har noterats. En bedömning av antalet revir för de prioriterade arter som påträffats med häckningskriterium och som kan knytas till livsmiljön inom inventeringsområdet har gjorts. Som underlag för bedömning anges i bilaga 1 uppskattat antal häckande par för varje art nationellt och regionalt (Ottosson m. fl. 2012).

Tabell 1. Häckningskriterier enligt Svensk Atlasinventering.

Häckningskriterier	Aktivitet	Bedömning
Säker häckning (SH)	1	Bo, ägg/ungar
	2	Bo, hörda ungar
	3	Misslyckad häckning
	4	Ruvande
	5	Äggskal
	6	Föda åt ungar
	7	Bär exkrementssäck
	8	Besöker bebott bo
	9	Pulli/nyligen flygga ungar
	10	Nyligen använt bo
	11	Avledningsbeteende
Trolig häckning (TH)	12	Bobygge
	13	Ruvfläckar
	14	Upprörd, varnande
	15	Bobesök
	16	Parning/parningsceremonier
Möjlig häckning (MH)	17	Permanent revir
	18	Par i lämplig häckningsbiotop
	19	Spel/sång
	20	Obs i häcktid, lämplig biotop

2.2 Utförande

Inventeringen har genomförts vid fyra tillfällen den 2, 21 och 27 maj samt 3 juni under perioden från tidig morgon tills några timmar efter soluppgång under bra förhållande, d.v.s. nederbördsfria förhållanden med så lite vind som möjligt.

Inventeringen har utförts av Benny Willman, ekolog och fågelspecialist på Sweco. Rapporten har granskats av Robert Petersen fågelexpert på Sweco.

3 Resultat & bedömning

3.1 Resultat

Totalt noterades 28 fågelarter under inventeringen. Av dessa är åtta rödlistade varav tre ingår i en hotkategori på rödlistan. Inga arter som ingår i fågeldirektivets bilaga 1 har påträffats. För kategorin som minskat med 50% eller mer noterades tre arter. Totalt noterades nio prioriterade arter varav sex med häckningskriterium. Björktrast och grönfink har noterats med häckningskriterium inom inventeringsområdet. Svartvit flugsnappare, kungsfågel och ärtsångare förekommer med häckningskriterium i anslutning till projektområdet i närliggande skog- och villaområden. En sjungande individ av rödvingetrast har noterats sydväst om inventeringsområdet. Övriga prioriterade arter har noterats som förbiflygande. Kartan nedan (Figur 2) visar observationer av prioriterade fågelarter som har påträffats under inventeringen. Redovisning av övriga fågelarter som påträffats under inventeringen samt artobservationer från Artdatabanken redovisas i tabell i bilaga 1. tillsammans med prioriterade arter.

Figur 2. Prioriterade fågelarter som har observerats under fältinventeringen. Färgade punkter i kartan visar observationer av prioriterade fågelarter som gjorts under inventeringen. Gul heldragen linje visar projektområdet och gul streckad linje visar buffertzonen. Norr om inventeringsområdet syns området för täktverksamheten.

3.2 Bedömning

3.2.1 Förekomst

Av prioriterade arter som påträffades med häckningskriterium bedöms endast björktrast och grönfink samt möjligen kungsfågel förekomma med revir inom projektområdet. Möjliga boplatser för grönfink bedöms i första hand finnas i omkringliggande villaområden. Kungsfågel påträffades endast inom buffertzonen men projektområdet bedöms kunna utgöra en potentiell häckningsmiljö för arten. Svartvit flugsnappare bedöms inte förekomma med revir inom projektområdet men påträffades med två revir i anslutning till detsamma. Hålträd inom projektområdet utgör möjligen en livsmiljö med potentiella boplatser för svartvit flugsnappare. Ärtsångare kan inte knytas till projektområdet. Häckningsmiljöer för arten finns främst inom intilliggande ruderatmarker med buskmiljöer. Brynmiljön i projektområdet är möjlig häckningsmiljö. God tillgång på brynmiljöer finns i närområdet. Rödvingetrast kan främst knytas till de större sammanhängande blandskogsmiljöer som finns i närområdet i väst- och öst. Övriga prioriterade arter noterades endast som förbiflygande och inventeringsområdet bedöms inte utgöra någon livsmiljö för dessa arter.

Död ved och hålträd förekommer inom ytan. Inga prioriterade arter beroende av hålträd påträffades inom projektområdet. Hål- och spår efter födosök på träd och död ved bedöms i första hand härröra från större hackspett som påträffades som födosökande vid flera tillfällen inom inventeringsområdet.

3.2.2 Ekologisk funktion

Projektområdet bedöms i första hand fylla en ekologisk funktion av viss betydelse för fåglars rörelse och spridning i landskapet.

3.2.3 Slutsats

Risken för att projektet påverkar bevarandestatusen negativt för de påträffade fågelarterna bedöms som låg. För björktrast och grönfink som påträffades med revir inom eller i direkt anslutning till projektområdet finns god tillgång på boplatser inom omkringliggande skogsmiljöer och villaområden med trädgårdar. De påträffade arterna bedöms inte vara beroende av ytan för att kunna röra sig och förflytta sig i landskapet då det finns intilliggande ytor med skog och trädmiljöer som fyller samma funktion. Kontinuerlig ekologisk funktion bedöms kunna upprätthållas.

Ingen vidare utredning för fåglar bedöms krävas för projektets genomförande. Med hänvisning till Artskyddsförordningen 4 § p. 1 om att döda eller skada fridlysta fåglar samt 4 § p. 2 om att avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg rekommenderas avverkningsstopp under fåglarnas huvudsakliga häckningsperiod. I detta fall gäller denna perioden 1 april – 30 juni.

4 Referenser

Artdatabanken (2024). Arttutdrag Artdatabanken (åren 2000 – 2024). Hämtad: 16 april 2024

Artfakta (2024). Artdatabanken, artfakta. <https://artfakta.se/>

Artskyddsförordningen (2009). Handbok för artskyddsförordningen Del 1 – fridlysning och dispenser. Utgåva 1. Hämtad 13 juni 2024
<https://www.naturvardsverket.se/4ac342/globalassets/media/publikationer-pdf/0100/978-91-620-0160-5.pdf>

Eionet (2024). Sveriges inrapporterade data enligt fågeldirektivet som finns publicerad. Perioden 1980-2018. nature-art12.eionet.europa.eu/article12/report?period=3&country=SE

Naturvårdsverket (2012). Fåglar, revirkartering, metod. Version 1:1, 2012-06-21
https://www.naturvardsverket.se/4ac2e3/contentassets/d7ef7f2c45a543dda51c82fbe776ca9c/fagl_revkart_g_20120621.pdf

Ottosson U., Ottvall R., Elmberg J., Green M., Gustafsson R., Haas F., Holmqvist N., Lindström Å., Nilsson L., Svensson M., Svensson S. & Tjernberg, M. (2012). Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.

Bilaga 1 Artlista

Fullständig artlista från inventeringen inklusive artobservationer från Artdatabanken för åren 2000 – 2024 (Artdatabanken 2024).

RK = Rödlistekategori: (NT, VU, EN, CR). FD = Art listad i fågeldirektivets bilaga 1. - 50% = art som minskat med 50% eller mer sedan 1980 (Eionet 2023, år 1980 – 2018). Häckningskriterier: MH = möjlig häckning, TH = trolig häckning, SH = säker häckning, EH = ej häckning. Antal par visar uppskattat antal par för Stockholms län. Inom parentes anges bedömt antal par nationellt (Ottosson 2012). AP = observationer från Artdatabanken. SF = Arter som observerats under fältinventeringen.

Art	Observation	RK, Fd, - 50 %	Aktivitet	Häckningskriterier	Antal par
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	SF, AP	NT	Spel/sång, varnande. Bedöms förekomma med 1 revir där projektområdet ingår. Möjlig boplats inom projektområdet.	MH	24 000 (740 000)
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	SF, AP		Spel/sång	TH	50 000 (700 000)
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	SF		Spel/sång	MH	260 000 (8 400 000)
Gråkråka <i>Corvus cornix</i>	SF, AP	NT	Noterad	EH	3 000 (180 000)
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	SF		Spel/sång	TH	30 000 (450 000)
Gråtrut <i>Larus argentatus</i>	AP	VU, - 50%	Förbiflygande. Kan ej knytas till inventeringsområdet.	EH	7 500 (61 000)
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	AP	NT, - 50%	Förbiflygande Inventeringsområdet utgör ingen livsmiljö för arten.	EH	40 000 (900 000)
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	SF, AP	EN	Spel/sång. Bedöms förekomma med minst två revir inom och i anslutning till inventeringsområdet.	TH	50 000 660 000)
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	SF		Lockläte, födosökande	EH	11 000 (820 000)
Gärdsmyg	SF		Spel/sång	MH	13 000 (500 000)

Art	Observation	RK, Fd, - 50 %	Aktivitet	Häckningskriterier	Antal par
<i>Troglodytes troglodytes</i>					
Hussvala <i>Delichon urbicum</i>	SF	VU, - 50%	Förbiflygande I par. Kan ej knytas till livsmiljön inom inventeringsområdet.	EH	4 000 (100 000)
Kaja <i>Corvus monedula</i>	SF		Förbiflygande	EH	14 000 (200 000)
Koltrast <i>Turdus merula</i>	SF		Spel/sång	TH	100 000 (1 800 000)
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	SF	- 50%	Spel/sång Bedöms förekomma med 1 – 2 par inom inventeringsområdet eller angränsande skog.	TH	60 000 (3 000 000)
Mindre hackspett <i>Dryobates minor</i>	AP	NT	Spel/sång Observationen är gjord ca 400 meter från projektområdet och kan inte knytas till miljö inom detsamma.	MH	220 (7 000)
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	SF		Spel/sång	MH	16 000 (190 000)
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	SF		Spel/sång	TH	40 000 (980 000)
Rödhake	SF		Spel/sång, varnande	TH	80 000 (3 800 000)
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	SF		Spel/sång Inom närliggande villaområde.	TH	5000 (900 000)
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	SF, AP	NT	Noterad. Troligvis mer knuten till omkringliggande större skogsmiljöer. Bedöms förekomma med minst ett revir i närliggande skogsområden västerut.	EH	16 000 (1 100 000)
Skata <i>Pica pica</i>	SF		Födösökande	EH	18 000 (220 000)
Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>	AP	FD, NT	Spår av födösök i närbeläget skogsområde. Kan ej knytas till livsmiljön vid sumpskogen.	EH	700 (29 000)

Art	Observation	RK, Fd, - 50 %	Aktivitet	Häckningskriterier	Antal par
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	AP	VU, - 50%	Förbiflygande. Kan ej knytas till inventeringsområdet.	EH	20 000 (640 000)
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	SF		Spel/sång	EH	1 500 (16 000)
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	SF		Noterades i möjlig häckningsmiljö inom täktområdet. En hane.	EH	4 800 (290 000)
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	SF		Spel/sång	TH	5 000 (210 000)
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	SF		Spel/sång	TH	60 000 (1 200 000)
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	SF, AP	NT	Spel/sång. Två noterade revir i anslutning till projektområdet. Ej inom projektområdet.	MH	60 000 (1 400 000)
Sädesärla <i>Motacilla alba</i>	SF		Födösökande	EH	16 000 (410 000)
Talgoxe <i>Parus major</i>	SF		Spel/sång	TH	110 000 (2 600 000)
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	SF		Spel/sång	MH	50 000 (1 900 000)
Tornseglare <i>Apus apus</i>	SF	EN, - 50%	Födösökande	EH	25 000 (310 000)
Ärtsångare <i>Curruca curruca</i>	SF, AP	NT	Spel/sång Livsmiljöer för arten finns i omkringliggande ruderatmark med buskmiljöer inom inventeringsområdet i söder. Bedöms förekomma med ett revir. Kan ej knytas till livsmiljön vid projektområdet.	MH	9 000 (250 000)